

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONAL ASSESSMENT
GENERAL EDUCATION CERTIFICATE (GEC)**

2024 GRADE 9 PILOT STUDY

Serutwa: Setswana Puo ya Gae

Maduo: 70

Nako: Metsotso e le 150

Go sa tsenyelediwa metsotso e le 15 ya go buisa

Teko e, e na le ditsebe di le **22** go sa tsenyelediwa letlharekapeso.

Ditaelo go morutwana.

- 1 O tlaa neelwa metsotso e le 15 ya go buisa pele o ka simolola go araba teko e.
- 2 Buisa ditaelo tsotlhe le dipotso ka kelotlhoko.
- 3 Araba dipotso tsotlhe.
- 4 Dirisa bukana ya dikarabo e o e abetsweng go araba dipotso tsotlhe.

Teko e simolola mo tsebeng e e latelang.

O se ka wa phetla letlhare go fitlhela o bolelelwa go dira jalo.

Potso 1: Tekatlhaloganyo

Buisa setlhangwa se se latelang mme morago o arabe dipotso.

Bašwa ba a matlafatsana

1. Emmanuel Mogale, wa dingwaga di le 23, ke mošwa yo o itumedisiwang ke go matlafatsa bašwa ba bangwe. Beke nngwe le nngwe o ruta barutwana ba sekolo se segolwane sa Kaalfontein kwa Tembisa, Gauteng. Mogale ke moithaopi go tswa kwa setlamong se se sa tsenyeng lotseno se se itsegeng jaaka IkamvaYouth. Setlamo seno, se naya barutwana ba ba tswang kwa magaeng a a tlhokileng ditšhono, kitso, bokgoni, dikamano mmogo le ditlamelo tse di tlhokegang go fitlhelela thuto e kgolwane kgotsa ditšhono tsa go thapiwa morago ga marematlou.
2. “Lebaka la gore ke tle fano go ruta bašwa ke gore fa ke ne ke dira marematlou, go ne ga nna le mongwe yo o neng a dira le IkamvaYouth a nthuta mme a dumela mo go nna. Fa nka bona bontsi jwa barutwana bano ba bona dipholo tse dintle le dibasari tsa yunibesithi, nka itumela thata. Mo tikologong eno bašwa ga ba na ditšhono di le dintsi tsa go atlega ka ntlha ya gore ba tswa kwa malapeng a a dikobo dikhutswane. Ke batla go bona baagi ba ba tswelolang pele ka ntlha ya thuto,” o ne a re jalo Mogale. Eno ke kgang e e mo pelong ya ga Mogale.
3. Morago ga gore a konosetse marematlou ka 2013, setlamo sa IkamvaYouth se ne sa thusa Mogale go bona borutelwatirong jwa Makro ka ntlha ya fa ba itse gore mabogo dinku a a thebana. “Makro e re neile tšhono ya go rutelwa tirong ka go ba direla mme re ntse re ithutela dikerii ya *BCom Business Management* kwa Yunibesithing ya Aforikaborwa. Fa re se na go fetsa dikerii, re tla tswelela go direla setlamo seno. Fa e ne e se ka IkamvaYouth, nkabo ke sa bona tshedimosetso eno mme ke a ba leboga,” o ne a re jalo.

4. Mogale o ruta English, Physical Science, Sepedi, Geography le Life Orientation. "Tota ke rata go ithaopa, go a itumedisa gore jaaka mošwa ke kgona go matlafatsa bašwa ba bangwe le go direla baagi." IkamvaYouth e tlhamilwe ka 2003 mme ya kwadisiwa semmuso ka 2004. Setlamo seno se na le makala kwa Khayelitsha, Nyanga le Masiphumelele kwa Kapa Bophirima, Ivory Park kwa Gauteng, kgaolo ya Greater Cato Manor le Molweni kwa KwaZulu-Natal. Dithuto di dirwa thapama morago ga sekolo, ka Lamatlhatso mo mosong le ka malatsi a boikhutso.

5. Go ya ka Clemence Msindo, mogokaganyi wa lekala la IkamvaYouth kwa kgaolong ya Gauteng, barutwana ba ikwadisa kwa IkamvaYouth fa ba le mo mephatong ya 11 le 12. "Ka 2014 re ne re na le barutwana ba marematlou ba le 38 ba ba neng ba ikwadiseditse IkamvaYouth mme re ne ra nna le seelo sa go falola sa 87%, ka 2015 re nnile le seelo sa go falola sa 100%." Msindo a re setlamo se thusa gape ka kaelo ya tselathuto e e lebisang kwa ditirong mme seo se buletswe le baagi botlhe. Gape se tlamela ka thuto le tataiso ya HIV le AIDS.

[E nopotswe go tswa go Vukuzenzele Seetebosigo 2015]

1.1 Ke eng se se itumedisang Mogale? (Temana 1)

- A Ke go buisa dibuka tsa gagwe.
- B Ke go tshameka kgwele ya dinao.
- C Ke go matlafatsa bašwa ba bangwe.
- D Ke go phepafatsa sekolo. (1)

1.2 Mogale o ne a ruta bašwa ba tikologo efe?

- A Benoni
- B Tembisa
- C Boksburg
- D Soweto (1)

1.3 Ke moithaopi go tswa kwa setlamong se se sa tsenyeng lotseno. (Temana 1)

Lefoko moithaopi mo polelong e e fa godimo le kaya ...

- A go dira ntle le tuelo.
- B go nna moetapele.
- C go rata go dira dilo.
- D go dira o duelwa. (1)

1.4 Mogale o ne a dira kwa setlamong sefe?

- A Youth Development
- B Youth Revival
- C MolweniYouth
- D IkamvaYouth (1)

1.5 Ke polelo efe e e tshegetsang ntlha ya gore Mogale o ne a sa rate madi?

- A O ne a dira jaaka moithaopi kwa setlamong se se sa tsenyeng lotseno.
- B O ne a ruta bašwa ka gonne le ena o ne a rutiwa ke mongwe.
- C O ne a batla go bona baagi ba ba tswelelang pele ka ntlha ya thuto.
- D O ne a maatlafatsa bašwa gore ba atlege mo botshelong. (1)

1.6 Lebakalegolo le le neng la dira gore Mogale a batle go bona bontsi jwa bašwa bo bona dipholo tse dintle le dibasari ke ...

- A go bona ba tswelletse pele ka thuto.
- B go ba tlosa mo mebileng.
- C go bona bontsi e le karolo ya IkamvaYouth.
- D go dira gore ba rate thuto. (1)

1.7 Polelo e e reng “ke kgang e e mo pelong ya ga Mogale,” e kaya eng? (Temana 2)

A E a mo rotloetsa.

B E mo buisa ka pelo.

C E mo tshwenya thata.

D E mo tlhomola pelo.

(1)

1.8 O akanya gore Mogale o ikutlwa jang fa a bona bašwa ba a ba rutileng ba atlega?

A O a gakgamala.

B O nyema mooko.

C O itumela thata.

D O a tenega.

(1)

1.9 Tlhopha leele go tswa mo dipolelong tse di fa tlase jaaka le dirisitswe mo temaneng ya 2.

A Go nna mo pelong.

B Go nna le ditšhono tse dintsi.

C Go dumela mo go nna.

D Go nna dikobo dikhutswane.

(1)

1.10 'Ka 2015 re nnile le seelo sa go falola sa 100%'.
Seelo sa phalolo sa ngwaga wa 2015 se kaya ... (Temana 5)

A gore go nnile le kwelotlase ya dipholo.

B gore barutwana ba ne ba tsena sekolo botlhe.

C gore barutwana ba falotse botlhe.

D gore barutwana ba kwadile dirutwa tsotlhe.

(1)

1.11 Go kaiwa eng ka polelo e e latelang, 'IkamvaYouth e ne ya thusa Mogale go bona borutelwatirong jwa Makro'. (Temana 3)

- A E ne ya mo thusa go ruta badiri ba kwa Makro.
- B E ne ya mo thusa go ithuta a ntse a dira kwa Makro.
- C E ne ya mo thusa go nna molaodi wa kwa Makro.
- D E ne ya mo thusa go bonela Makro dikuno kwa ditlamong tse dingwe. (1)

1.12 Tlhopha polelo e e seng nnete ka botho jwa ga Mogale.

- A Motho yo o thusang ba bangwe.
- B Motho yo o ratang tswelopele.
- C Motho yo o fanang ka dikgakololo.
- D Motho yo o ikakanyetsang a le esi. (1)

1.13 Mogale o farologane jang le bašwa ba bangwe ba Aforikaborwa?

- A O bogale, pelonolo, makgakga
- B O pelokhutshwane, boikgantsho, dipelaelo
- C O matlhagathaga, thotloetso, pelotelele
- D O pelonolo, pelotelele, bonya (1)

1.14 Go nna dikobo dikhutswane go kaya ... (Temana 2)

- A go humanega.
- B go tlhoka dikobo.
- C go nna mokhutswane.
- D go nna mohumi. (1)

- 1.15 Ke tlhagiso efe e e tlotlheletsang barutwana go batla go ikwadisa kwa IkamvaYouth?
- A Seelo sa phalolo sa 87%.
  - B Makala kwa Khayelitsha, Nyanga le Masiphumelele.
  - C Dithuto di dirwa thapama morago ga sekolo.
  - D Seelo sa phalolo sa 100%. (1)

- 1.16 Ke polelo efe e e sobokanyang kakanyokgolo ya setlhangwa se se fa godimo botoka?
- A Go botlhokwa gore bašwa ba gapelediwe go tsenda sekolo.
  - B Go botlhokwa gore bašwa ba letlelelwe go tsaya ditshwetso ka matshelo a bona.
  - C Go botlhokwa gore bašwa ba fiwe tšhono ya go ithuta gore ba kgone go atlega mo botshelong.
  - D Go botlhokwa gore bašwa ba sale morago ditoro tsa bona. (1)

- 1.17 “Tota ke rata go ithaopa, go a itumedisa gore jaaka mošwa ke kgona go matlafatsa bašwa ba bangwe le go direla baagi.”

Goreng polelo e e fa godimo e tsentswe mo ditsejwaneng? (Temana 4)

- A go supa setlhogo
- B go supa ntlhankgolo
- C go fetisa molaetsa
- D go supa nopolo (1)

1.18 Polelo e, 'Setlamo se na le makala kwa Kapa, Kapa Bophirima, Gauteng le KwaZulu-Natal' e kaya gore ...

- A se na le madi kwa diporofenseng tse dingwe.
- B se na le diyunibesithi kwa diporofenseng tse dingwe.
- C se anametse kwa diporofenseng tse dingwe.
- D se godisa diporofense tse dingwe. (1)

1.19 Setlhangwa se o se buisitseng se senola maikutlo afe a mokwadi?

- A a go nna motlotlo
- B a kgamarego
- C a letshogo
- D a tshwenyego (1)

1.20 Setlhangwa se o se buisitseng se lebisitswe go bomang?

- A baetapele
- B barutwana
- C batsadi
- D bašwa (1)

1.21 Ke thotloetso efe e o e boneng mo temaneng ya bofelo?

- A Ya go tsena sekolo le gore ke thuse batsadi ba me.
- B Ya go imatlafatsa ka dithutotlaleletso gore ke tlabolole dipholo tsa me.
- C Ya go ithuta ka HIV le AIDS le malwetsi a mangwe.
- D Ya go tlhophela barutwanakanna tselathuto e e isang kwa ditirong. (1)

1.22 Maikaelelo a mokwadi go ya ka setlhangwa ke afe?

- A Ke go thusa bašwa gore ba bone ditiro.
- B Ke go rotloetsa bašwa gore ba itumelele sekolo.
- C Ke go lemosa bašwa ka botlhokwa jwa go itshireletsa kgatlhanong le HIV le AIDS.
- D Ke go ruta bašwa gore fa o bone thuso le wena o thuse ba bangwe. (1)

1.23 Fa o bona, se Mogale a se dirang se tšile go thusa bašwa jang mo isagong?

- A Ka go tšatlosa maemo a ikonomi gore bašwa ba kgone go atlega.
- B Ka gore ba bone dipholo tse di itumedisang le isago e e phatsimang.
- C Ka gore bašwa ba ipele ka ene mo isagong.
- D Ka gore fa ba falola marematlou ba batle ditiro. (1)

1.24 Maikaelelo a tiriso ya seane mo temaneng ya 3 ke go ...

- A bontsha botlhokwa jwa go ithuta.
- B bontsha botlhokwa jwa ditheo.
- C bontsha botlhokwa jwa tirisano.
- D bontsha botlhokwa jwa go tsamaya mmogo. (1)

1.25 Mo dipolelong tse di latelang ke efe e e bontshang gore mokwadi o fitholetse maikaelelo a gagwe?

- A Mogale o ne a arolelana le bašwa lotseno.
- B Mogale ga a ka thusa bašwa ba bangwe fa a se na go bona thuso.
- C Mogale o ne a batlela bašwa ba bangwe ditiro.
- D Mogale o ne a abelana le bašwa ba bangwe kitso e a e boneng. (1)

Potso 2: Ditlhangwapono

2.1 Phasalatso

Lebelela phasalatso e e ka fa tlase mme morago o arabe dipotso.

NNA LE RONA

**BATSHAMEKI
BA A BATLEGA!**

T/14 Setlhopha se se kopaneng
T/17 Setlhopha sa basimane
T/17 Setlhopha sa basetsana

**LOETO LWA GAGO LWA MOTSHAMEKO WA
KGWELE YA DINA LO SIMOLOLA FANO**

[E nopotswe go tswa go redbubble.com/shop/soccer]

2.1.1 Maikaelelo a phasalatso e e fa godimo ke ...

- A go bitsa setlhopha sa kgwele ya dinao.
- B go batla batshameki ba bannye.
- C go ngoka bašwa go nna bakatisi ba kgwele ya dinao.
- D go ngoka bašwa go tshameka kgwele ya dinao. (1)

2.1.2 Phasalatso e e fa godimo e lebisitswe go bomang?

- A Basimane le basetsana ba batlang go tsaya loeto.
- B Basimane le basetsana ba ba ratang go tshameka kgwele ya dinao.
- C Basimane le basetsana ba ba batlang go katisa kgwele ya dinao.
- D Basimane le basetsana ba ba ratang go lebelela kgwele ya dinao. (1)

2.1.3 Go dirisiwa ga mosetsana mo phasalatsong e, go supa ...

- A gore go ratwa basetsana go feta basimane kwa kgweleng ya dinao.
- B gore basetsana le bona ba ka nna baetapele mo kgweleng ya dinao.
- C gore basetsana le bona ba na le bokgoni jwa go tshameka kgwele ya dinao.
- D gore basetsana ba itse kgwele ya dinao go feta basimane. (1)

2.1.4 Goreng mafoko 'Batshameki ba a batlega' a kwadilwe ka fonto e kima?

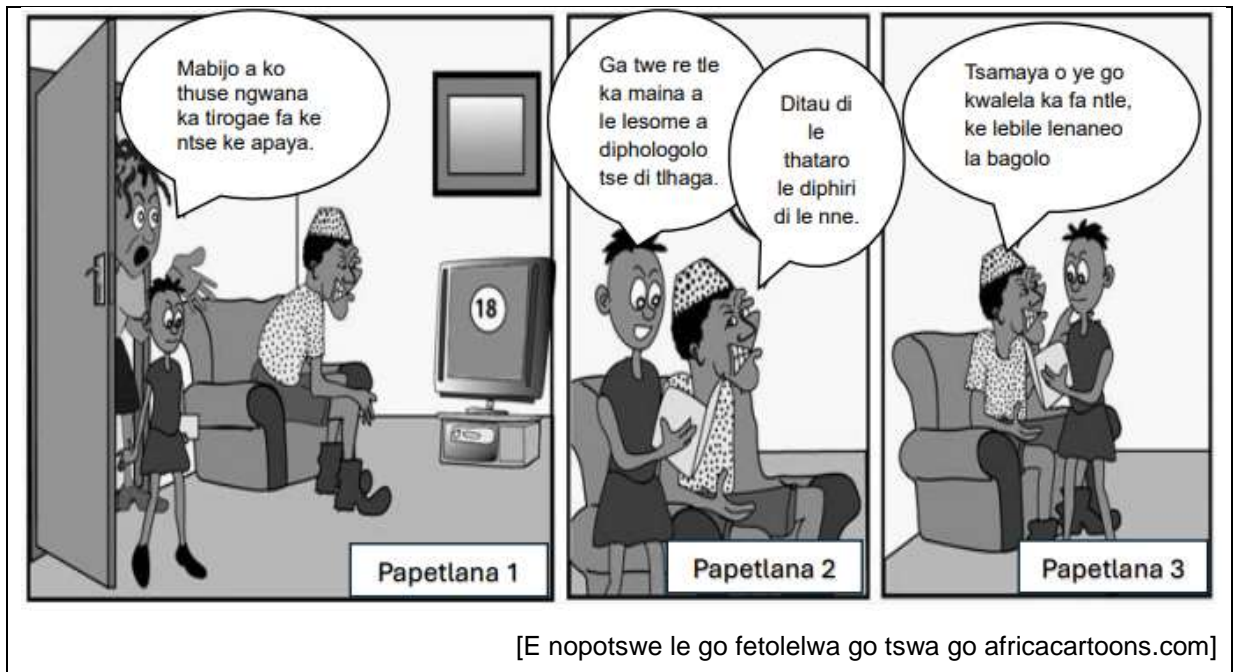
- A Go ngoka bašwa ba ba nang le kgatlhego ya go tshameka kgwele ya dinao.
- B Go tlhotlheletsa basetsana ba ba ratang kgwele ya dinao.
- C Go lemosa basimane ba ba nang le talente ya go tshameka kgwele ya dinao.
- D Go tsibosa mongwe le mongwe ka tšhono ya go tshameka kgwele ya dinao. (1)

2.1.5 Ke molaetsa ofe o o lerweng ke mafoko a, "Loeto lwa gago lwa motshameko wa kgwele ya dinao lo simolola fano?"

- A Fa o batla go tsaya loeto, o ikgolaganye le mophasalatsi.
- B Basimane le basetsana ba ba ratang kgwele ya dinao ba tsaya maeto thata.
- C Basimane le basetsana ba ratang go ya mabaleng a kgwele ya dinao ba a batlwa.
- D Basimane le basetsana ba ba batlang go tsewetsa talente ya bona ya kgwele ya dinao ba na le tšhono ya go dira jalo. (1)

2.2 Khathunu

Lebelela khathunu e e fa tlase morago o arabe dipotso.

- 2.2.1 Ditiragalo tsa khathunu e e fa godimo di diragalela kae? (1)
- 2.2.2 Go rotola matlho le go bula diatla ga mosadi yo o mo khathunung go senola maikutlo afe? (1)
- 2.2.3 A go siame gore mosadi a ikutlwe ka tsela eo? Tlhalosa (2)
- 2.2.4 Tlhalosa se se tshegisang mo Papetlaneng ya 2? (2)
- 2.2.5 Maikutlo a ga Mabijo ke a a ntseng jang? (1)
- 2.2.6 Molaetsa wa khathunu e e fa godimo ke ofe? (1)
- 2.2.7 Karabo ya ga Mabijo mo go Papetlana 2, e mo senola e le rre yo o ntseng jang? Tshegetsa karabo ya gago. (2)

[10]

Potso 3: Tshobokanyo

Buisa setlhangwa se se latelang morago o se sobokanye ka go tlhagisa dintlha tsa go thusa motho yo o nang le seebana/bolwetse jwa go wa.

ELA TLHOKO: O tshwanetse go dira tse di latelang:

1. Kwala dintlha di le SUPA tsa dipolelo tse di feletseng.
2. Nomora dipolelo go tloga go 1-7.
3. Kwala fela ntlha e le NNGWE mo polelelong nngwe le nngwe.
4. Dirisa mafoko a gago go sobokanya ka moo go kgonegang.
5. Tshobokanyo ya gago e nne boleele jwa mafoko a ka nna 70-80.
6. Kwala palo ya mafoko mo masakaneng kwa bokhutlong jwa tshobokanyo.
7. Tshobokanyo e se neelwe setlhogo.

Tsela ya go thusa motho yo o nang le seebana/bolwetse jwa go wa.

Bolwetse jwa seebana bo itsege ka gore ke bolwetse jwa go wa, ke bolwetse jo bo tlwaelegileng jo bo amang boboko le thulaganyo ya methapo. Go fopholediswa gore motho a le mongwe mo go ba le 100 mo Aforikaborwa a ka tshwarwa ke bolwetse jwa go wa nako nngwe mo botshelong jwa gagwe.

Go thusa motho yo o nang le bolwetse jwa seebana, potlakela go leletsela ba ditirelo tsa tshoganyetso go tla gore motho yoo a se nne le dikgobalo tse di masisi. Leka go tla kgobalo ka go netefatsa gore ga go na sepe fa gaufi se se kotsi se se ka mo gobatsang. Se tsenye sepe mo leganong la motho fa a tshwerwe ke seebana ka ntlha ya dikotsi tse di ka mo tlhagelang.

Fa seebana sa motho yoo se fetsa go emisa, mmeye mo seemong se se siametseng go tlhapogelwa. Baya tlhogo ya gagwe ka letlhakore gore matlhatsa fa a le gona a kgone go tswa sentle mo molomong mme o netefatse gore o hema sentle. O se ka wa mo naya sepe sa go nwa, metsi, melemo gongwe dijo go fitlha a tlhapogelwa gotlhelele. Motho yo o tshwereng ke bolwetse jono o tshwanetse go rotloediswa go etela ngaka gore a fiwe melemo e e tlaa mo thusang go fola kgotsa go se we gangwe le gape.

Leka ka moo o ka kgonang ka gona go thusa molwetse wa seebana ka maikutlo a a ritibetseng. Go tshwarwa ke seebana go bakwa ke dilo di le mmalwa. MaAforikaborwa a tshwanetse go akanya ka ga seno pele ga ba ka athola ba ba tshwarwang ke seebana gongwe bolwetse jwa go wa.

[E nopotswe le go rulaganngwa go tswa go Vuk'uzenzele 2013 Seetebosigo]

[10]

Potso 4: Puo mo tirisong

Buisa setlhangwa se se latelang mme morago o arabe dipotso.

Bosenyi ga bo duele

1. E ne e le bosigogare fa basimane ba bararo ba ne ba itelekela mo ntlong ya ga rre Radikgong mme ba mo kopa dinotlolo tsa sejanaga sa gagwe se sehibidu. Modimo ga o ke o latlha bana ba ona, kooteng moagisane o ne a tsamaya mo lefifing la mme ntshwarele ngwana a diragatsa ditaelo tsa ngaka ya motse. O ne a dira se mo tidimalong, a bebentsha dipounama tsa gagwe tse dintshontsho fela. O ne a lemoga gore ga e ne e a komakoma, fa a ne a utlwa a kua mokgosi ka gangwe mme ga kgaotsa.
2. Motebele o ne a konosetsa tirelo ya gagwe mme a re nyame! mo ntlong go leletsa ba sepodisi mogala. "Basimane ba bararo ba tseneletse moagisane wa me," a tlhalosa. Mapodisi a a galefileng a ne a tlhaga a thuntshitse dithole mo dijanageng tse tlhano. Sengwe sa tsona se ne se kgweediwa ke monna yo mokhutshwane, ka mmala a le mosetlha. E rile fa ba goroga basimane ba bararo ba re betse! Ba feta ba iphitlha fa morago ga legora. Modimo kana ga o je nkabo. Mongwe wa bona ke fa a leka go le botsa phokojwe gape ka a ne a ithaya a re mapodisi a setse a tsamaile.
3. Ba ne ba di gama ba sa di tlhapela. Mapodisi a ne a ba baya mangole. Mongwe wa bona, yo go bonalang a le monnye ka dingwaga mme a le mokgaraganyana o ne a hemela kwa godimo, a tshogile thata e bile go elela fela mo borokgweng jo bofitshwa jo a neng a bo apere. Ba ne ba latlhelwa kwa teronkong go fitlha molato o sekiwa. Go lemosega fa ba ne ba amana le melato mengwe ya bosenyi jaaka go thuba mo matlong, go utswa le go phamola dikgwama mme ba sepodisi ba sa bolo go ba batla.
[E rulagantswe sešwa go tswa go: Nkgo ya puo ya Setswana: L Mahlabe, N Moikanyane]

4.1 'Bosigogare' ke mofuta ofe wa leina? (Temana 1)

- A leinagotlhe
- B leinagoboka
- C leinakgopolo
- D leinatswako

(1)

4.2 'Basimane ba bararo ba ne ba itelekela mo ntlong ya ga rre Radikgong mme ba mo kopa dinotlolo tsa sejanaga sa gagwe se sehibidu' (Temana 1)

Polelo e e fa godimo ke mofuta wa ...

- A polelonolo.
- B polelotswako.
- C polelopate.
- D polelotaelo.

(1)

4.3 Neela lekaelagongwe la lefoko 'konosetsa' (Temana 2)

- A fetsa
- B tlogela
- C simolola
- D tsweletsa

(1)

4.4 Neela tlhogo ya leina motse fa le le mo bontsing (Temana 1)

- A di-
- B me-
- C mi-
- D se-

(1)

4.5 'a a galefileng' ke polelwana ... (Temana 2)

- A kala-tlhaodi.
- B kala-tlhalosi.
- C kala-ina.
- D kala-tlhalosi ya boemo. (1)

4.6 Basimane ba ne ba leka go thuba. Mapodisi a tlhaga.

Tlhopha lekopanyi le le maleba go kopanya dipolelo tse di fa godimo.

- A gore
- B gape
- C mme
- D ntle (1)

4.7 'Sengwe se ne se kgweediwa ke monna yo mokhutshwane' (Temana 2)

Letlhaodi 'yo mokhutshwane' le dirisitswe go ...

- A godisa monna.
- B nyenyefatsa monna.
- C tlhaola monna.
- D tlhalosa monna. (1)

4.8. 'mo dijanageng' ke mofuta ofe wa letlhalosi (Temana 2)

- A letlhalosi la nako
- B letlhalosi la felo
- C letlhalosi la popego
- D letlhalosi la mokgwa (1)

4.9 Motebele o ne a leletsa mapodisi morago ga go bona basimane.

Polelo e e fa godimo fa e fetoletswe go tirwa e tlaa nna:

- A Morago ga go bona basimane, Motebele o ne a letsetsa mapodisi.
- B Mapodisi a leletswa ke Motebele morago ga go bona basimane.
- C Mapodisi a ne a leletswa ke Motebele morago ga go bona basimane.
- D Motebele a leletswa ke mapodisi morago ga go bona basimane. (1)

4.10 Mapodisi a ne a tlhaga a thuntshitse dithole mo dijanageng tse tlhano.

'Tlhaga' mo polelong e e fa godimo e kaya ...

- A go mela.
- B go gola.
- C go supuloga.
- D go ja. (1)

4.11 Mongwe wa bona ke fa a leka go le botsa phokojwe gape ka a ne a ithaya a re mapodisi a setse a tsamaile. (Temana 2)

'go le botsa phokojwe' mo polelong e e fa godimo go kaya ...

- A go tshaba.
- B go lela.
- C go iphitlha.
- D go utswa. (1)

4.12 Neela khutshwafatso e e nepagetseng ya lefoko 'jaaka' (Temana 3)

- A ak
- B jak
- C ja
- D jk (1)

4.13 Tlhopha polelo e go dirisitsweng matshwao a puiso ka nepagalo.

- A O ne a dira se mo tidimalong a bebentsha dipounama tsa gagwe tse dintshontsho fela?
- B O ne a dira se. mo tidimalong, a bebentsha dipounama tsa gagwe tse dintshontsho fela,
- C O ne a dira se, mo tidimalong a bebentsha dipounama tsa gagwe tse dintshontsho fela.
- D O ne a dira se mo tidimalong, a bebentsha dipounama tsa gagwe tse (1)
dintshontsho fela.

4.14 'bona' ke mofuta ofe wa leemedi? (Tema 3)

- A leemeditho
- B leemeditota
- C leemedigotlhe
- D leemeditsweledi (1)

4.15 Tlhopha lefoko le le kayang go 'kua mokgosi' e bile le kwadilwe sentle.

- A go goa
- B go gowa
- C go goaa
- D go gua (1)

4.16 Ba latlhelwa kwa teronkong go fitlha molato o sekiwa

Polelo e e fa godimo fa e fetoletswe go pakatlang e tlaa nna:

- A ba ne ba latlhelwa kwa teronkong go fitlha molato o sekiwa
- B ba ka latlhelwa kwa teronkong go fitlha molato o sekiwa
- C ba ne ba tlaa latlhelwa kwa teronkong go fitlha molato o sekiwa
- D ba tlaa latlhelwa kwa teronkong go fitlha molato o sekiwa (1)

4.17 “Basimane ba bararo ba tseneletse moagisane wa me,” a tthalosa.

Polelo e e fa godimo e mo puosebui, phetolelo e e siameng go puopegelo e tlaa nna...

- A O ne a tthalosa gore basimane ba bararo ba ne ba mo tseneletse.
- B O ne a tthalosa gore basimane ba bararo ba tseneletse moagisane wa gagwe.
- C O ne a tthalosa gore basimane ba bararo ba tlile go tsenela moagisane.
- D O ne a tthalosa gore basimane ba bararo ba ne ba tseneletse moagisane wa gagwe. (1)

4.18 “Mongwe wa bona, yo go bonagalang a le monnye ka dingwaga mme a le mokgaraganyana o ne a hemela kwa godimo, a tshogile thata e bile go elela fela mo borokgweng jo bofitshwa jo a neng a bo apere.”

Nopolo e e fa godimo e ka tsosa maikutlo afe mo go wena?

- A motlotlo
- B tšhakgalo
- C kutlobotlhoko
- D boitumelo (1)

4.19 Modimo ga o je nkabo mo go Temana 2 e kaya:

- A Modimo ga o rate bonokwane.
- B Modimo ga o palelwe ke sepe.
- C Modimo o rata batho botlhe.
- D Modimo o itshwarela batho. (1)

4.20 Neela lefoko le le nepagetseng la Setswana boemong jwa leadingwa 'teronkong'.

- A kgotlatshekelo
- B ntlelehalahala
- C sepodising
- D kgolegelong

(1)

[20]

Bokhutlo ba teko

